

Małgorzata Sztąberska

Jubileusz prof. Janusza Jasińskiego

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 4, 623-625

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Małgorzata Sztąberska

Jubileusz prof. Janusza Jasińskiego

12 grudnia w Salach Kopernikowskich olsztyńskiego zamku siedemdziesiąte piąte urodziny obchodził prof. dr hab. Janusz Jasiński — historyk, długoletni redaktor kwartalnika „Komunikaty Mazursko-Warmińskie”, honorowy obywatel miasta Olsztyna¹. Obchody połączone były z promocją najnowszej książki Profesora *Między Prusami a Polską. Rozprawy i szkice z dziejów Warmii i Mazur w XVIII—XX w.* Uroczystość zorganizowali: Muzeum Warmii i Mazur, Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Olsztynie, Archiwum Państwowe w Olsztynie, Towarzystwo Naukowe i Ośrodek Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie oraz Wydawnictwo „Littera”.

Część oficjalną rozpoczął dyrektor Muzeum Warmii i Mazur, Janusz Cygański, który powitał wszystkich zebranych. W swoim przemówieniu wspominał owocną współpracę Szanownego Jubilata z Muzeum, m.in. przy organizacji wystaw (choćby tej poświęconej postaci Wojciecha Kętrzyńskiego), podkreślając jednocześnie znaczący wkład działalności naukowej Profesora dla badań nad przeszłością Warmii i Mazur.

Następnie głos zabrał, w imieniu Polskiego Towarzystwa Historycznego, z którym łączy Profesora Jasińskiego ścisłe związki, ks. prof. dr hab. Andrzej Kopiczko. Prezes Olsztyńskiego Oddziału PTH główny nacisk położył na ogromny wkład Jubilata w dorobek olsztyńskiego środowiska naukowego, podkreślając kompetencję oraz rzadko spotykaną zdolność właściwej oceny zarówno teraźniejszości jak i przeszłości, podbudowaną fachową wiedzą oraz, szczególnie ważną w „rzemiośle historycznym”, konsekwencją. Ks. prof. Kopiczko scharakteryzował także pokrótce dorobek publicystyczny prof. Jasińskiego (choćby udział w dyskusji dotyczącej planów budowy Centrum Przeciwno Wypędzeniom) oraz zaangażowanie Profesora w inicjatywę ratowania olsztyńskich cmentarzy (m.in. coroczna zbiórka pieniędzy na ten cel). Podkreślił także, iż miał okazję „poznać” Jubilata ze strony czysto warsztatowej: jako naukowca przeprowadzającego kwerendę w zbiorach Archiwum Archidiecezji Warmińskiej (którego to prof. Kopiczko jest dyrektorem). Na zakończenie skierował pod adresem Jubilata życzenia dalszej owocnej współpracy z reprezentowanym przez siebie środowiskiem (choćby w formie pomocnych, przede wszystkim stawiającym pierwsze kroki w nauce historycznej, wskazówek).

Kolejnym mówcą był wieloletni przyjaciel Janusza Jasińskiego, prof. dr hab. Janusz Małek z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Reprezentant toruńskiego środowiska naukowego podkreślił przede wszystkim kunszt Jubilata jako znakomitego

¹ Por. Komunikaty Mazursko-Warmińskie (dalej: KMW), 1988, nr 3—4, tom dedykowany Januszowi Jasińskiemu w sześćdziesiątą rocznicę urodzin; W. Wrzesiński, *Czterdzieści pięć lat pracy naukowej Janusza Jasińskiego*, KMW, 2000, nr 2, ss. 279—290; W. Gieszczyński, *Janusz Jasiński i Władysław Ogrodzkiński — honorowymi obywatelami miasta Olsztyna*, KMW, 2001, nr 4, ss. 661—663.

znawcy dziejów regionu, badacza mającego stałe miejsce w polskiej historiografii. Przedstawił również poszczególne etapy kariery naukowej Profesora. Bardzo ciekawym uzupełnieniem tej opowieści były fragmenty bogatej korespondencji obu panów, która rozpoczęła się na etapie pracy magisterskiej profesora Małka, a zawierającej zarówno elementy historycznej refleksji jak i, charakterystycznego dla Jubilata poczucia humoru. Jak podkreślił toruński historyk, szczególne wrażenie wywarła na nim niezwykła uczynność, otwartość, jak również głęboka religijność Profesora. Zwieńczeniem wystąpienia prof. J. Małka była prezentacja najważniejszych publikacji Szanownego Jubilata oraz serdeczne życzenia.

Znajomość prof. Jasińskiego z następnym mówcą sięga blisko 50 lat; prelegentem był bowiem prof. Tadeusz Oracki (Uniwersytet Gdański), który na wstępie podkreślił niezwykłą pobłażliwość, wysoką tolerancję, spokój i niespotykaną łagodność usposobienia głównego bohatera spotkania w Salach Kopernikańskich. Prof. Oracki wspominał również tych, którzy mieli największy wpływ na kształtowanie się warsztatu naukowego Janusza Jasińskiego: prof. Andrzeja Wojtkowskiego, prof. Stefana Kieniewicza oraz Emilię Sukiertową-Biedrawinę. To właśnie głównie swoim nauczycielom zawdzięcza Jubilat ukształtowanie takich zdolności jak chociażby, niezwykle ważny dla historyka, dystans do stereotypowych ocen. Następnie prof. Oracki omówił dorobek naukowy prof. Jasińskiego — redaktora, edytora tekstów pamiętnikarskich dotyczących Warmii i Mazur, autora wielu publikacji, współautora licznych prac zbiorowych. Do najważniejszych wydawnictw gdański historyk zaliczył w pierwszej kolejności pracę doktorską Jubilata *Reformy agrarne na Warmii na początku XIX w.* Bazę dla powstania tej pracy stanowił bardzo obszerny materiał archiwalny, a autor podjął się m. in. trudu porównania z innymi prowincjami państwa pruskiego. Kolejną omówioną przez prof. Orackiego publikacją była *Świadomość narodowa na Warmii w XIX w. Narodziny i rozwój*, praca wolna od stereotypu ujednoczenia kwestii narodowej, uwzględniająca obiektywne uwarunkowania, które zachwiały szalą stosunków polsko-niemieckich. Wśród wymienionych, jak również pokrótce omówionych, przez gdańskiego historyka publikacji znalazły się również *Historia Królewca* oraz, jedna z najważniejszych wg profesora Orackiego pozycji w dorobku Jubilata, *Historia Pomorza*, a ponadto liczne rozprawy publicystyczne. W swoim wystąpieniu przedstawiciel gdańskiego środowiska historycznego uwzględnił również niesłabnące zaangażowanie Profesora w bieżące kwestie związane z nauką historyczną, łącznie z aktywną jej popularyzacją. Na zakończenie prof. Tadeusz Oracki podkreślił szczególne znaczenie dla działalności naukowej prof. Jasińskiego aspektu patriotycznego, niezwykle silnego na każdym etapie jego kariery naukowej.

Zwieńczeniem pierwszej części uroczystości, prezentującej dorobek i drogę naukową prof. Janusza Jasińskiego było wręczenie Jubilatowi przez redaktora Sławomira Fafińskiego, właściciela Wydawnictwa „Littera” specjalnego (pierwszego) egzemplarza książki *Między Prusami a Polską. Rozprawy i szkice z dziejów Warmii i Mazur w XVIII—XX w.* Redaktor Fafiński, współpracujący z Profesorem nie po raz pierwszy, podkreślił szczególną i wyjątkową systematyczność oraz kompetencję głównego bohatera spotkania, wyrażając zarazem chęć dalszej współpracy wydawniczej.

Następnie głos zabrali przybyli do Sal Kopernikowskich olsztyńskiego zamku przedstawiciele władz lokalnych, z Czesławem Jerzym Małkowskim na czele. Prezydent Olsztyna w swoim wystąpieniu podkreślił ogromne znaczenie i wartość jaką ma

działalność Jubilata dla miasta, dziękując zarazem za całokształt pracy Profesora jako „człowieka prawdy”.

Wicedyrektor Departamentu Kultury i Edukacji Urzędu Marszałkowskiego, Regina Szpindor złożyła na ręce Jubilata, w imieniu marszałka województwa Andrzeja Ryńskiego (który nie mógł osobiście uczestniczyć w uroczystości) podziękowania za wkład w ciągłość kultury w regionie, ogromną aktywność społeczną i naukową, działalność na rzecz ratowania cmentarzy.

W imieniu Urzędu Marszałkowskiego wystąpił szef Kancelarii Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Wiktor Marek Leyk, który odczytał list od przewodniczącego Sejmiku, Mirona Sycza, zawierający gratulacje i podziękowania za pracę naukową, popularyzację historii, niezłomność i konsekwencję w działaniu oraz życzenia niesłabnących sił twórczych.

Następnie odczytano listy i adresy gratulacyjne skierowane do Jubilata. Wśród nadawców znaleźli się m.in. wojewoda warmińsko-mazurski Stanisław Szatkowski, abp Edmund Piszcz, profesorowie Gerard Labuda, prof. Bogdan Wachowiak, Wojciech Wrzesiński, Władysław Zajewski, Władysław Serczyk, Krzysztof Mikulski (prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego). Akcentem zamykającym laudacje było wręczenie przez dyrektora Cygańskiego Januszowi Jasińskiemu *Medalu Muzeum Warmii i Mazur*.

Na zakończenie oficjalnej części uroczystości głos zabrał Jubilat, który w kilku słowach, drżącym ze wzruszenia głosem podsumował pół wieku swojej działalności naukowej, w 2/3 związanej właśnie z Olsztynem, ze szczególnym sentymentem wspominając pracę w redakcji Komunikatów Mazursko-Warmińskich, współpracę z Emilią Sukertową-Biedrawiną, której osobowość pozostawiła na Jubiliacie niezatarte wrażenie. W swoim przemówieniu nie pominął również innych współtwórców olsztyńskiego środowiska historycznego, m.in.: ks. prof. Mariana Borzyszkowskiego, dr. Władysława Gębika, prof. Stanisława Szostakowskiego, dr. Edwarda Martuszewskiego, prof. Bohdana Kozięło-Poklewskiego. Profesor nie omieszkiał również wspomnieć okresu studiów na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim jak również swoich pierwszych „mistrzów”: prof. Andrzeja Wojtkowskiego oraz prof. Stefana Kieniewicza.

Zwieńczeniem mowy wygłoszonej przez Jubilata były podziękowania, skierowane w pierwszej kolejności do małżonki za pomoc i wsparcie, dzieci, a w dalszej kolejności: organizatorów uroczystości, prof. Stanisława Salmonowicza (autora przedmowy do najnowszej publikacji Profesora), prof. Janusza Małka, prof. Tadeusza Orackiego oraz prof. Andrzeja Kopiczki.

Tzw. część nieoficjalna spotkania na olsztyńskim zamku odbyła się natomiast przy suto zastawionych stołach, a wczesne godziny grudniowego wieczoru wypełniły — jak na jubileusz tak znakomitego historyka przystało — przesycone „duchem historii” rozmowy i wspomnienia.